

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

Soovitus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklit 22

(EKP/2017/18)

(esitatud Euroopa Keskpanga poolt)

(2017/C 212/04)

SELETUSKIRI

I. SISSEJUHATUS

4. märtsil 2015 tegi Üldkohus otsuse kohtuasjas T-496/11: Suurbritannia ja Iirimaa Ühendkuningriik vs. Euroopa Keskpank (¹). Üldkohus leidis, et Euroopa Keskpank (EKP) ei oma kliiringusüsteemide, sealhulgas kesksete vastaspoolte, tegevuse reguleerimiseks vajalikku pädevust. Üldkohus tühistas seega EKP poolt 5. juulil 2011 avaldatud eurosüsteemi järelevalvepoliitika raamdokumendi osas, mis näeb kesksetele vastaspooltele ette eurosüsteemi liikmesriigis asumise nõude.

Üldkohus märkis siiski, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 129 lõige 3 näeb Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja (edaspidi „EKPSi põhikiri“) teatavate artiklite osas ette lihtsustatud muutmismehhanismi. See võimaldab Euroopa Parlamendil ja nõukogul EKP soovitusel või komisjoni ettepaneku põhjal seadusandliku tavamenetluse kohaselt EKPSi põhikirja artiklit 22 muuta. Üldkohus leidis, et EKP peab liidu seadusandjalt taotlema põhikirja artikli 22 muutmist, kui ta leiab, et talle pädevuse andmine on vajalik aluslepingu artikli 127 lõike 2 neljandas taandes nimetatud ülesande kohaseks teostamiseks.

Olulised muudatused nii globaalsel tasandil kui Euroopas suurendavad kliiringusüsteemidega, eelkõige kesksete vastaspooltega, seonduvaid riske maksesüsteemide tõrgeteta toimimisele ning ühtse rahapoliitika rakendamisele, mis mõjutab eurosüsteemi peamist eesmärki - hinnastabiilsuse hoidmist.

Eeltoodut arvesse võttes esitab EKP käesoleva soovitusel võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse EKPSi põhikirja artiklit 22. EKP nõukogu on käesoleva soovitusel vastu võtnud ühehäälselt kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 40.3. Käesolev soovitus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

II. ÜLDISED KAALUTLUSED

Keskseid vastaspooli mõjutavad häired võivad erineval moel avaldada mõju eurosüsteemi hinnastabiilsuse hoidmise põhieesmärgile. Esiteks võivad need häired mõjutada euroala krediidiasutuste likviidsuspositsiooni ning takistada euroala maksesüsteemide tõrgeteta toimimist. See võib omakorda suurendada nõudlust keskpanga likviidsuse järele ning pärssida eurosüsteemi ühtse rahapoliitika rakendamist. Teiseks võivad need häired takistada rahapoliitika ülekandumisel oluliste finantsturusegmentide tegevust.

2012. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 648/2012 (²) sätestatakse muu hulgas õigus- ja järelevalveraamistik, et tagada kesksete vastaspoolte turvalisus ja usaldusväärsus ning vastavus rangetele

⁽¹⁾ ECLI: EU:T:2015:133.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012, börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

organisatsiooni-, ettevõtlus- ja usaldatavusnõuetele. See õigusraamistik hõlmab kollektiivset järelevalvekorda kolleegiumide vormis, mis näeb ette eurosüsteemi kaasamise, sealhulgas vääringu stabiilsust ohustavas stressiolukorras. Lisaks on Euroopa Komisjon vastu võtnud määruse ettepaneku kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku kohta, ⁽¹⁾ võttes arvesse kesksete vastaspoolte süsteemse olulisuse kasvu.

Olulised muutused nii globaalsel tasandil kui Euroopas suurendavad kliiringusüsteemidega, eelkõige kesksete vastaspooltega, seonduvaid riske maksesüsteemide tõrgeteta toimimisele ning ühtse rahapoliitika rakendamisele, mis mõjutab seeläbi eurosüsteemi põhieesmärki – hinnastabiilsuse hoidmist.

Esiteks, Ühendkuningriigi lahkumisel Euroopa Liidust on oluline mõju eurosüsteemi võimele täita euroemissiooni keskpanga kohustusi. Praegu arveldavad suure osa eurodes vääringustatud tehingutest Ühendkuningriigis asutatud kesksed vastaspoolde: eurodes vääringustatud repotehingute ja intressimäära vahetustehingute avatud positsioonide hinnanguline väärtus ulatub vastavalt 101 miljoni euro ja 33 triljoni euron päevas (ca 99 % liidu turumahust) ⁽²⁾. Seega võib Ühendkuningriigi suurt kesksed vastaspoolde mõjutav häire tõsiselt vähendada euroala likviidsust. Kui Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes ei kehti enam määrusega (EL) nr 648/2012 liidu kesksete vastaspoolte suhtes kehtestatud õigus- ja järelevalveraamistik, mõjutab see negatiivselt eurosüsteemi võimet jälgida ja juhtida Ühendkuningriigi kesksete vastaspooltega seonduvaid riske. Lisaks tuginevad EKP ja Bank of Englandi vahel praegu kehtivad teabevahetus- ja koostöökokkulepped, mis käsitlevad olulises mahus eurodes vääringustatud tehinguid arveldavaid Ühendkuningriigi keskseid vastaspooli, määruse (EL) nr 648/2012 alusel kehtestatud kollektiivsele järelevalvekorrale kolleegiumide vormis, kuid ei asenda seda. Edaspidi saab Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldada ainult selle määruse kohaselt kolmandate riikide kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat korda.

Teiseks, keskne kliirimine on muutunud üha enam piiriüleseks ning süsteemset oluliseks. 2009. aastal Pittsburghis toimunud tippkohtumisel leppisid G20 juhid kokku, et standardsed börsivälised tuletisinstrumendid tuleks kliirida läbi keskse vastaspoolde. Seda kohustust kinnitati 2010. aasta juunis toimunud G20 juhtide kohtumisel ning rakendati liidu määrusega (EL) nr 648/2012. Lisaks on kesksed vastaspoolde liidu finantsturgude integreerumise tingimustes muutunud peamiselt riigisiseste vajaduste rahuldajatest ning riigisiseste turgude teenindajatest osaks liidu finantsturgude kriitilisest infrastruktuurist. Need muutused on oluliselt suurendanud kesksete vastaspoolte rolli ja osatähtsust nii liidus kui maailmas tervikuna.

Kolmandaks, Euroopa Komisjon esitas 13. juunil 2017 oma seadusettepaneku finantsstabiilsuse ning liiduüleste finantsturgude seisukohast süsteemset oluliste kesksete vastaspoolte turvalisuse ja usaldusväarsuse tagamiseks ⁽³⁾. Komisjoni ettepaneku eesmärk on näha ette senisest integreeritum järelevalve järelevalveasutuste poolt ja emiteerivate keskpankade kohustused, et toetada sügavamalt ja paremini integreeritud kapitaliturgude arengut. Samuti käsitletakse selles Ühendkuningriigi liidust lahkumisest tekkinud küsimusi ning tagada, et liidu finantsturgudel süsteemset oluliste kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatakse liidu õigusraamistikust tulenevaid meetmeid.

Selles kontekstis, tagamaks eurosüsteemi kui euroemissiooni keskpanga võimekuse täita ellu talle seadusettepanekuga ette nähtud rolli, on väga oluline, et talle oleksid aluslepingus ja EKPSi põhikirjas antud asjakohased volitused. Eurosüsteemil peab olema pädevus olulises mahus eurodes vääringustatud tehinguid kliirivate kesksete vastaspooltega seonduvate riskide jälgimiseks ja hindamiseks. See peaks hõlmama eeskätt õiguslikult siduvate hinnangute andmise ja parandusmeetmete kohaldamise nõudmise pädevust tihedas koostöös teiste liidu asutustega seoses eurosüsteemi põhiülesannete ja esmase eesmärgiga seonduvate riskide osas. Lisaks peaks EKP-l euro stabiilsuse hoidmiseks olema määruse (EL) nr 648/2012 raamistikust välja jäävate lisanõuete kehtestamise pädevus olulises mahus eurodes vääringustatud tehingute kliirimise seotud kesksete vastaspoolte osas.

Eeltoodust tulenevalt leiab EKP, et EKP-le pädevuse andmine kliiringusüsteemide, eelkõige kesksete vastaspoolte, reguleerimiseks on vajalik aluslepingu artikli 127 lõike 2 esimeses ja neljandas taandes osutatud põhiülesannete täitmiseks.

⁽¹⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus kesksete vastaspoolte finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku kohta ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 1095/2010, (EL) nr 648/2012 ja (EL) 2015/2365 (COM(2016) 856 final).

⁽²⁾ LCH.Clearnet Ltd CPMI-IOSCO public quantitative disclosure information, jaanuar 2017.

⁽³⁾ COM(2017) 331 final.

Soovitus võtta vastu**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS,
millega muudetakse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklit 22**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 129 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja, eelkõige selle artiklit 40.1,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni arvamust (*),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) põhiülesanded hõlmavad liidu rahapoliitika määramist ja rakendamist ning maksesüsteemide tõrgeteta toimimise tagamist. Turvaline ja tõhus finantsturu infrastruktuur, eelkõige kliiringusüsteemid, on põhiülesannete täitmisel keskse tähtsusega.
- (2) EKPSi eesmärkide saavutamiseks ning ülesannete täitmiseks võivad Euroopa Keskpank (EKP) ja riikide keskpangad anda vahendeid ja EKP võib kehtestada eeskirju tulemuslike ja usaldatavate kliiringu- ja maksesüsteemide tagamiseks liidu piires ja teiste riikidega.
- (3) 4. märtsil 2015. aastal tegi Üldkohus otsuse kohtuasjas T-496/11: Suurbritannia vs. EKP, ⁽¹⁾ kus Üldkohus leidis, et EKP-l ei ole kliiringusüsteemide tegevuse reguleerimiseks vajalikku pädevust. Üldkohus märkis, et aluslepingu artikli 129 lõige 3 võimaldab Euroopa Parlamendil ja nõukogul EKP soovitusel põhjal seadusandliku tavamenetluse kohaselt Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja (edaspidi „EKPSi põhikiri“) artiklit 22 muuta. Üldkohus järeldas, et „EKP ülesanne olukorras, kus ta leiab, et talle väärtpaberite kliiringutehinguid teostavate infrastruktuuride reguleerimise pädevuse andmine on vajalik ELTL artikli 127 lõike 2 neljandas taandes nimetatud ülesande tõrgeteta toimimiseks, nõuda liidu seadusandjalt põhikirja artikli 22 muudatust, lisades sinna otsese viite väärtpaberite kliiringusüsteemile.“
- (4) Nii globaalsel kui Euroopa tasandil toimuvad olulised muutused võivad suurendada kliiringusüsteeme, eelkõige keskseid vastaspooli, mõjutavate häiretega seonduvaid riske maksesüsteemide tõrgeteta toimimisele ning ühtse rahapoliitika rakendamisele, mis mõjutab seeläbi eurosüsteemi põhieesmärki - hinnastabiilsuse hoidmist.
- (5) 29. märtsil 2017 teavitas Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik Euroopa Ülemkogu oma soovist Euroopa Liidust välja astuda. Ühendkuningriigi välja astumisega kaasnevad põhjalikud muutused teatud süsteemselt oluliste eurodes vääringustatud kliiringutegevuste reguleerimises ja järelevalves, mis mõjutab negatiivselt eurosüsteemi võimet jälgida maksesüsteemide tõrgeteta toimimisega seonduvaid riske ning eurosüsteemi rahapoliitika rakendamist.
- (6) Keskne kliirimine on muutumas üha enam piiriüleseks ning süsteemselt oluliseks. Liikmelisuse erinevusest ning osutatavate finantsteenuste euroopaülesest olemusest tulenevalt on kesksed vastaspoolel liidus tervikuna ning eelkõige euroalal keskse tähtsusega. Sellele osutab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 648/2012, ⁽²⁾ millega kehtestatakse kollektiivne järelevalvekord kolleegiumide vormis, mis koosnevad asjaomaste riikide ja liidu asutustest, sealhulgas eurosüsteemist euroemissiooni keskpangana.
- (7) Nende küsimuste lahendamiseks esitas Euroopa Komisjon 13. Juunil 2017 oma seadusettepaneku finantsstabiilsuse ning liiduüleste finantsturgude seisukohast süsteemselt oluliste kesksete vastaspoolte turvalisuse ja usaldusväärsuse tagamiseks. Tagamaks eurosüsteemi kui euroemissiooni keskpanga võimekuse täita ellu talle seadusettepanekuga

(*) Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

⁽¹⁾ ECLI: EU:T:2015:133.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemistehingute kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

ette nähtud rolli, on väga oluline, et talle oleksid aluslepingus ja EKPSi põhikirjas antud asjakohased volitused. Eurosüsteemil peaks olema eeskätt õiguslikult siduvate hinnangute andmise ja parandusmeetmete kohaldamise nõudmise pädevus tihedas koostöös teiste liidu asutustega. Lisaks peaks EKP-l euro stabiilsuse hoidmiseks olema lisanõuete kehtestamise pädevus olulises mahus eurodes väeringustatud tehingute kliirimisega seotud kesksete vastaspoolte osas.

- (8) EKPS põhikirja artikkel 22 kuulub IV peatükki „Euroopa Keskpangade Süsteemi rahapoliitilised funktsioonid ja toimingud“. Selles antud ülesandeid tuleks seega vastavalt kasutada ainult rahapoliitika eesmärkidel.
- (9) Seetõttu tuleb EKP-le anda pädevuse kliiringusüsteemide, eelkõige kesksete vastaspoolte, reguleerimiseks EKPSi põhikirja artikli 22 muutmise kaudu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

EKPSi põhikirja artikkel 22 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 22

Kliiringu- ja maksesüsteemid

EKP ja riikide keskpangad võivad anda vahendeid ja EKP võib kehtestada eeskirju efektiivsete ja usaldatavate kliiringu- ja maksesüsteemide ning finantsinstrumentide kliiringusüsteemide tagamiseks liidu piires ja teiste riikidega.“

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Frankfurt Maini ääres, 22. juuni 2017

EKP president

Mario DRAGHI
